

Dodatek

Sporazum med Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na eni strani in Švicarsko konfederacijo na drugi o prostem pretoku oseb se doda posebni izdaji 2004, poglavje 11, zvezek 41.

SPORAZUM**med Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na eni strani in Švicarsko konfederacijo na drugi o prostem pretoku oseb**

ŠVICARSKA KONFEDERACIJA na eni strani

in

EVROPSKA SKUPNOST,

KRALJEVINA BELGIJA,

KRALJEVINA DANSKA,

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA,

HELENSKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA ŠPANIJA,

FRANCOSKA REPUBLIKA,

IRSKA,

ITALIJANSKA REPUBLIKA,

VELIKO VOJVODSTVO LUKSEMBURG,

KRALJEVINA NIZOZEMSKA,

REPUBLIKA AVSTRIJA,

PORTUGALSKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA FINSKA,

KRALJEVINA ŠVEDSKA,

ZDRUŽENO KRALJESTVO VELIKE BRITANIJE IN SEVERNE IRSKE na drugi,

v nadaljnem besedilu „pogodbenice“, SO SE -

v prepričanju, da je prost pretok oseb med ozemlji pogodbenic ključni dejavnik v skladnem razvoju njihovih odnosov,

odločene, da med seboj omogočijo prosti pretok oseb na podlagi pravil, ki se uporabljajo v Evropski skupnosti,

ODLOČILE, DA SKLENEJO TA SPORAZUM:

I. TEMELJNE DOLOČBE**Člen 1****Cilj**

Cilj tega sporazuma je v korist državljanom držav članic Evropske skupnosti in Švice:

- (a) priznati pravico do vstopa, prebivanja, dostopa do dela kot zaposlenim osebam, do registracije dejavnosti na samozaposlitveni osnovi in pravico, da ostanejo na ozemlju pogodbenic;
- (b) olajšati opravljanje storitev na ozemlju pogodbenic in zlasti liberalizirati opravljanje kratkotrajnih storitev;
- (c) priznati pravico do vstopa na ozemlje pogodbenic in prebivanja na njem osebam brez gospodarske dejavnosti v državi gostiteljici;
- (d) zagotavljati enake življenjske, zaposlitvene in delovne pogoje, kot so zagotovljeni državljanom.

Člen 2**Prepoved diskriminacije**

Državljanov ene pogodbenice, ki zakonito prebivajo na ozemlju druge pogodbenice, se pri uporabi določb iz prilog I, II in III k temu sporazumu in v skladu z njimi na noben način ne diskriminira na podlagi državljanstva.

Člen 3**Pravica do vstopa**

Državljanom ene pogodbenice se v skladu z določbami Priloge I zagotovi pravica do vstopa na ozemlje druge pogodbenice.

Člen 4**Pravica do prebivanja in dostop do gospodarske dejavnosti**

V skladu z določbami Priloge I se zagotovi pravica do prebivanja in dostop do gospodarske dejavnosti, razen če je v členu 10 določeno drugače.

Člen 5**Osebe, ki opravljajo storitve**

1. Brez poseganja v druge posebne sporazume med pogodbenicami, ki se nanašajo izrecno na opravljanje storitev

(vključno s Sporazumom o določenih vidikih vladnih naročil, kolikor ta pokriva opravljanje storitev), imajo osebe, ki opravljajo storitve, vključno s podjetji v skladu z določbami iz Priloge I, pravico do opravljanja storitev na ozemlju druge pogodbenice za obdobje, ki ne presega 90 dni dejanskega dela v vsakem koledarskem letu.

2. Osebe, ki opravljajo storitev, imajo pravico do vstopa na ozemlje druge pogodbenice in do prebivanja na njem:

- (a) če imajo pravico do opravljanja storitve v skladu z odstavkom 1 ali na podlagi določb iz sporazuma iz odstavka 1;
- (b) ali v primeru, ko pogoji iz točke (a) niso izpolnjeni, če so prejeli dovoljenje za opravljanje storitve od pristojnih organov zadevne pogodbenice.

3. Državljanji države članice Evropske skupnosti ali Švice, ki vstopajo na ozemlje pogodbenice zgolj zato, da bi prejeli storitve, imajo pravico do vstopa in prebivanja.

4. Pravice iz tega člena se zagotavljajo v skladu z določbami prilog I, II in III. Nasproti osebam iz tega člena se ni mogoče sklicevati na količinske omejitve iz člena 10.

Člen 6**Pravica do prebivanja za osebe, ki ne opravljajo gospodarske dejavnosti**

Pravica do prebivanja na ozemlju pogodbenice se osebam, ki ne opravljajo gospodarske dejavnosti, zagotavlja v skladu z določbami glede neaktivnih oseb iz Priloge I.

Člen 7**Druge pravice**

Pogodbenice v skladu s Prilogo I predvidijo naslednje pravice v zvezi s prostim pretokom oseb:

- (a) pravica do enake obravnave kot državljani pri dostopu do gospodarske dejavnosti in njenem izvajanju ter pri življenjskih, zaposlitvenih in delovnih pogojih;

- (b) pravica do poklicne in geografske mobilnosti, ki državljanom pogodbenic omogoča, da se prosto gibljejo na ozemlju države gostiteljice in opravljajo poklic, ki si ga sami izberejo;
- (c) pravica, da ostanejo na ozemlju pogodbenice po prenehanju izvajanja gospodarske dejavnosti;
- (d) pravica do prebivanja za družinske člane ne glede na njihovo državljanstvo;
- (e) pravica družinskih članov, da opravljajo gospodarsko dejavnost ne glede na svoje državljanstvo;
- (f) pravica do pridobivanja nepremičnin, če je to povezano z izvrševanjem pravic, ki jih podeljuje ta sporazum;
- (g) v prehodnem obdobju, pravica, da se po prenehanju opravljanja gospodarske dejavnosti ali izteku prebivanja na ozemlju pogodbenice vrnejo tja za namene opravljanja gospodarske dejavnosti, in pravica spremembe začasnega dovoljenja za prebivanje v stalno dovoljenje za prebivanje.

Člen 8

Koordinacija sistemov socialne varnosti

Pogodbenice v skladu s Prilogo II predvidijo koordinacijo sistemov socialne varnosti, zlasti z namenom:

- (a) zagotovitve enake obravnave;
- (b) določitve zakonodaje, ki se uporablja;
- (c) seštevanja vseh dob, ki jih upoštevajo nacionalne zakonodaje zadevnih držav za namen pridobitve in ohranitve pravice do dajatev in izračuna dajatev;
- (d) izplačevanja dajatev osebam, ki prebivajo na ozemlju pogodbenic;
- (e) spodbujanja medsebojne upravne pomoči ter sodelovanja med organi in institucijami.

Člen 9

Diplome, spričevala in druge kvalifikacije

Da bi državljanom držav članic Evropske skupnosti in Švice olajšale dostop in opravljanje dejavnosti kot zaposlenim in

samozaposlenim osebam ter opravljanje storitev, pogodbenice v skladu s Prilogo III sprejmejo vse potrebne ukrepe v zvezi z vzajemnim priznavanjem diplom, spričeval in drugih kvalifikacij ter v zvezi z usklajevanjem zakonov in drugih predpisov pogodbenic o dostopu do dejavnosti in njihovem opravljanju s strani zaposlenih in samozaposlenih oseb ter o opravljanju storitev.

II. SPLOŠNE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 10

Prehodne določbe in razvoj Sporazuma

1. Švica lahko v obdobju petih let po začetku veljavnosti tega sporazuma ohrani količinske omejitve glede dostopa do opravljanja gospodarske dejavnosti za naslednji dve kategoriji prebivanja: za prebivanje, ki je daljše od štirih mesecev in krajše od enega leta, ter za prebivanje, ki traja eno leto ali več. Za prebivanje, krajše od štirih mesecev, ni nobenih omejitev.

Od začetka šestega leta prenehajo veljati vse količinske omejitve, ki se uporabljajo za državljane držav članic Evropske skupnosti.

2. Pogodbenice lahko v obdobju največ dveh let ohranijo nadzor nad prednostjo delavcev, ki so vključeni v redni trg delovne sile, ter nad plačnimi in delovnimi pogoji, ki se uporabljajo za državljane druge pogodbenice, vključno z osebami, ki opravljajo storitve, iz člena 5. Skupni odbor pred koncem prvega leta preuči, ali je te omejitve treba ohraniti. Odbor lahko skrajša najdaljše dovoljeno obdobje dveh let. Nadzor nad prednostjo delavcev, ki so vključeni v redni trg delovne sile, se ne uporablja za osebe, ki opravljajo storitve, ki so liberalizirane s posebnim sporazumom med pogodbenicami v zvezi z opravljanjem storitev (vključno s Sporazumom o določenih vidikih vladnih naročil, kolikor ta pokriva opravljanje storitev).

3. Švica od začetka veljavnosti tega sporazuma in do konca petega leta njegove veljavnosti vsako leto v svoji skupni kvoti rezervira za zaposlene in samozaposlene osebe iz Evropske skupnosti vsaj 15 000 novih dovoljenj za prebivanje z veljavnostjo eno leto ali več ter 115 500 dovoljenj z veljavnostjo več kot štiri mesece in manj kot eno leto.

4. Ne glede na določbe odstavka 3 so se pogodbenice dogovorile o naslednjem: če po petih letih in največ 12 let po začetku veljavnosti tega sporazuma število novih dovoljenj za prebivanje iz katere koli od kategorij iz odstavka 1, izdanih zaposlenim in samozaposlenim osebam iz Evropske skupnosti, v danem letu preseže povprečje preteklih treh let za več kot 10 %, lahko Švica za naslednje leto enostransko omeji število izdanih novih dovoljenj za prebivanje za zadevno kategorijo za zaposlene in samozaposlene osebe iz Evropske skupnosti na povprečje preteklih treh let, zvišano za 5 %. V naslednjem letu lahko število omeji na enako raven.

Ne glede na določbe prejšnjega pododstavka število novih dovoljenj za prebivanje, izdanih zaposlenim in samozaposlenim osebam iz Evropske skupnosti, na leto ne sme biti omejeno na manj kot 15 000 novih dovoljenj za prebivanje z veljavnostjo eno leto ali več ter 115 500 dovoljenj z veljavnostjo več kot štiri mesece in manj kot eno leto.

5. Prehodne določbe odstavkov 1 do 4, in zlasti določbe odstavka 2 v zvezi s prednostjo delavcev, vključenih v redni trg delovne sile, in z nadziranjem plačilnih in delovnih pogojev, se ne uporabljajo za zaposlene in samozaposlene osebe, ki imajo v trenutku začetka veljavnosti tega sporazuma dovoljenje za opravljanje gospodarske dejavnosti na ozemlju pogodbenic. Takšne osebe zlasti uživajo poklicno in geografsko mobilnost. Imetniki dovoljenj za prebivanje z veljavnostjo manj kot eno leto imajo pravico do obnovitve svojega dovoljenja; nasproti njim se ne more uveljavljati izčrpanost količinskih omejitev. Imetniki dovoljenj za prebivanje z veljavnostjo eno leto ali več imajo pravico do avtomatičnega podaljšanja svojih dovoljenj. Take zaposlene in samozaposlene osebe imajo zato od začetka veljavnosti tega sporazuma pravico do prostega pretoka, ki je v temeljnih določbah tega sporazuma, zlasti v njegovem členu 7, priznana registriranim osebam.

6. Švica Skupnemu odboru redno in pravočasno pošilja vse koristne statistične podatke in informacije, vključno z ukrepi za izvajanje odstavka 2. Vsaka pogodbenica lahko v Skupnem odboru zahteva preučitev položaja.

7. Za obmejne delavce se ne smejo uporabljati nikakršne količinske omejitve.

8. Prehodne določbe o socialni varnosti in vračilu prispevkov za zavarovanje za primer brezposelnosti so določene v Protokolu k Prilogi II.

Člen 11

Obravnavanje pritožb

1. Osebe, ki jih zajema ta sporazum, imajo v zvezi z uporabo določb tega sporazuma pravico do pritožbe pri pristojnih organih.

2. Pritožbe morajo biti obravnavane v razumnem roku.

3. Osebe, ki jih zajema ta sporazum, imajo v zvezi z odločbami o pritožbah ali če v primernem roku ne prejmejo nobene odločbe o pritožbi možnost, da se pritožijo pri pristojnem nacionalnem sodnem organu.

Člen 12

Ugodnejše določbe

Ta sporazum ne izključuje morebitnih ugodnejših nacionalnih določb, ki se uporabljajo tako za državljane pogodbenic kot za njihove družinske člane.

Člen 13

Mirovanje

Pogodbenice se obvezujejo, da na področjih, ki jih zajema ta sporazum, ne bodo sprejele nobenih dodatnih omejitvenih ukrepov glede državljanov drugih pogodbenic.

Člen 14

Skupni odbor

1. Ustanovi se Skupni odbor, ki ga sestavljajo predstavniki pogodbenic. Odgovoren je za upravljanje in pravilno uporabo tega sporazuma. V ta namen izdaja priporočila. Skupni odbor odloča v primerih, določenih v tem sporazumu. Skupni odbor sprejema odločitve z medsebojnim soglasjem.

2. V primeru resnih gospodarskih ali socialnih težav se Skupni odbor sestane na zahtevo ene od pogodbenic, da preuči ustrezne ukrepe za odpravo težav. Skupni odbor se lahko odloči, kakšne ukrepe bo sprejel v 60 dneh od dneva zahteve. Skupni odbor lahko ta rok podaljša. Obseg in trajanje takih ukrepov ne presega obsega in trajanja, ki sta nujno potrebna za odpravo težav. Prednost imajo ukrepi, ki kar najmanj posegajo v delovanje tega sporazuma.

3. Pogodbenice za namene pravilnega izvajanja tega sporazuma redno izmenjujejo informacije in se na zahtevo katere koli od pogodbenic v okviru Skupnega odbora medsebojno posvetujejo.

4. Skupni odbor se sestane, kadar je to potrebno, sicer pa najmanj enkrat na leto. Vsaka stran lahko zahteva, da se skliče sestanek. Skupni odbor se sestane v 15 dneh od datuma zahteve iz odstavka 2.

5. Skupni odbor sprejme svoj poslovnik, ki med drugim vsebuje določbe o sklicevanju sestankov, imenovanju predsednika in trajanju predsednikovega mandata.

6. Skupni odbor se lahko odloči, da ustanovi kakršno koli delovno skupino ali strokovno skupino, ki mu pomaga pri izvajanju njegovih nalog.

Člen 15

Priloge in protokoli

Priloge in protokoli k temu sporazumu so njegov sestavni del. Sklepna listina vsebuje izjave.

Člen 16

Sklicevanje na pravo Skupnosti

1. Za doseganje ciljev tega sporazuma pogodbenice sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se v njihovih medsebojnih odnosih zagotovi uporaba pravic in obveznosti, ki so enakovredne tistim iz pravnih aktov Evropske skupnosti, na katere se sklicuje.

2. Kolikor izvajanje tega sporazuma vključuje institute prava Skupnosti, se upošteva ustrezna sodna praksa Sodišča Evropskih skupnosti, ki je obstajala pred dnem podpisa tega sporazuma. Švico se seznanja s sodno prakso, ki nastane po tem dnevu. Za zagotavljanje pravnega delovanja Sporazuma Skupni odbor na zahtevo katere koli od pogodbenic določi posledice take sodne prakse.

Člen 17

Razvoj prava

1. Ko pogodbenica začne postopek sprejemanja osnutka spremembe svoje nacionalne zakonodaje ali ko pride do spremembe v sodni praksi organov, proti odločitvam katerih po nacionalnem pravu na področju, ki ga ureja ta sporazum, ni pravnega sredstva, o tem prek Skupnega odbora obvesti drugo pogodbenico.

2. V Skupnem odboru se izmenjajo mnenja o posledicah take spremembe za pravilno delovanje Sporazuma.

Člen 18

Revizija

Če želi pogodbenica spremeniti ta sporazum, predloži predlog za spremembo Skupnemu odboru. Spremembe tega sporazuma začnejo veljati, potem ko so končani ustrezni notranji postopki, razen sprememb priloge II in III, ki se sprejmejo s sklepom

Skupnega odbora in lahko začnejo veljati takoj po njegovem sprejetju.

Člen 19

Reševanje sporov

1. Pogodbenice lahko predložijo sporno zadevo v zvezi z razlago ali uporabo tega sporazuma Skupnemu odboru.

2. Skupni odbor lahko spor razreši. Skupnemu odboru se predložijo vse informacije, ki mu omogočijo poglobljeno preučitev položaja z namenom, da se poišče sprejemljiva rešitev. V ta namen Skupni odbor upošteva vse možne načine za ohranitev dobrega delovanja tega sporazuma.

Člen 20

Razmerje do dvostranskih sporazumov s področja socialne varnosti

Če v Prilogi II ni drugače določeno in kolikor ta sporazum zajema iste vsebine, se dvostranski sporazumi o socialni varnosti med Švico in državami članicami Evropske skupnosti z začetkom veljavnosti tega sporazuma prenehajo uporabljati.

Člen 21

Razmerje do dvostranskih sporazumov o dvojni obdavčitvi

1. Določbe tega sporazuma ne vplivajo na določbe dvostranskih sporazumov med Švico in državami članicami Evropske skupnosti o dvojni obdavčitvi. Predvsem določbe tega sporazuma ne vplivajo na opredelitev pojma „obmejni delavci“ iz sporazumov o dvojni obdavčitvi.

2. Nobena določba tega sporazuma se ne sme razlagati tako, da bi pogodbenicam pri izvajanju ustreznih določb njihove davčne zakonodaje preprečila razlikovanje med davčnimi zavezanci, katerih položajev ni mogoče primerjati, še zlasti glede na njihov kraj prebivališča.

3. Nobena določba tega sporazuma pogodbenicam ne preprečuje sprejetja ali uporabe ukrepov, s katerimi se v skladu z njihovo nacionalno davčno zakonodajo s sporazumi, katerih namen je preprečiti dvojno obdavčitev med Švico na eni strani ter med eno ali več državami članicami Evropske skupnosti na drugi, ali s kakršnimi koli drugimi davčnimi ureditvami zagotovi naložitev, plačevanje in učinkovito pobiranje davkov ali prepreči davčne utaje.

*Člen 22***Razmerje do dvostranskih sporazumov o zadevah, ki niso povezane s socialno varnostjo in dvojno obdavčitvijo**

1. Ne glede na določbe členov 20 in 21 ta sporazum ne vpliva na sporazume, ki povezujejo Švico na eni strani in eno ali več držav članic Evropske skupnosti na drugi, kot so tisti, ki se nanašajo na posameznike, gospodarske subjekte, čezmejno sodelovanje ali lokalni obmejni promet, kolikor so združljivi s tem sporazumom.
2. V primeru nezdržljivosti takih sporazumov s tem sporazumom prevlada ta sporazum.

*Člen 23***Pridobljene pravice**

Če ta sporazum preneha veljati ali ni podaljšan, to ne vpliva na pridobljene pravice posameznikov. Pogodbenice se sporazumejo o tem, kako bodo ukrepale v zvezi s pravicami, ki so v procesu pridobitve.

*Člen 24***Ozemeljsko področje uporabe**

Ta sporazum se na eni strani uporablja za ozemlje Švice in na drugi za ozemlja, na katerih se uporablja Pogodba o ustanovitvi Evropske skupnosti, in sicer pod pogoji, določenimi v navedeni pogodbi.

*Člen 25***Začetek veljavnosti in trajanje**

1. Ta sporazum pogodbenice ratificirajo ali odobrijo v skladu z lastnimi postopki. Veljati začne prvi dan drugega meseca, ki

sledi zadnjemu uradnemu obvestilu o deponiranju listin o ratifikaciji ali odobritvi vseh naslednjih sedmih sporazumov:

Sporazuma o prostem pretoku oseb,

Sporazuma o zračnem prometu,

Sporazuma o železniškem in cestnem prevozu potnikov in blaga,

Sporazuma o trgovini s kmetijskimi proizvodi,

Sporazuma o vzajemnem priznavanju ugotavljanja skladnosti,

Sporazuma o nekaterih vidikih vladnih naročil,

Sporazuma o znanstvenem in tehnološkem sodelovanju.

2. Ta sporazum se sklene za začetno obdobje sedmih let. Podaljša se za nedoločen čas, razen če Evropska skupnost ali Švica drugo pogodbenico pred iztekom začetnega obdobja uradno obvesti, da sporazuma ne želi podaljšati. V primeru takšnega uradnega obvestila se uporablja odstavek 4.

3. Evropska skupnost ali Švica lahko odpove ta sporazum tako, da o svoji odločitvi uradno obvesti drugo pogodbenico. V primeru takšnega obvestila se uporabljajo določbe odstavka 4.

4. Sedem sporazumov iz odstavka 1 se preneha uporabljati šest mesecev po prejemu uradnega obvestila o nepodalžanju iz odstavka 2 ali odpovedi iz odstavka 3.

Sestavljeno v Luxembourg, enaindvajsetega junija tisoč devetsto devetindevetdeset, v dveh izvodih v angleškem, danskem, finskem, francoskem, grškem, italijanskem, nemškem, nizozemskem, portugalskem, španskem in švedskem jeziku, pri čemer je vsako od teh besedil enako verodostojno.

PRILOGA I

PROST PRETOK OSEB

I. SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Vstop in izstop

1. Pogodbenice državljanom drugih pogodbenic in njihovim družinskim članom v smislu člena 3 te priloge ter napotnim osebam v smislu člena 17 te priloge dovolijo vstop na svoje ozemlje zgolj na podlagi predložitve veljavne osebne izkaznice ali potnega lista.

Od njih ne smejo zahtevati nobenega vstopnega vizuma ali temu enakovrednega dokumenta, razen od družinskih članov in napotnih delavcev v smislu člena 17 te priloge, ki nimajo državljanstva ene od pogodbenic. Zadevna pogodbenica tem osebam zagotovi vsa sredstva, da pridobijo potrebne vizume.

2. Pogodbenice državljanom drugih pogodbenic in članom njihovih družin v smislu člena 3 te priloge ter napotnim delavcem v smislu člena 17 te priloge dovolijo, da zapustijo njihovo ozemlje zgolj na podlagi predložitve veljavne osebne izkaznice ali potnega lista. Pogodbenice od državljanov drugih pogodbenic ne smejo zahtevati nobenega izstopnega vizuma ali temu enakovrednega dokumenta.

Pogodbenice v skladu s svojim pravom takšnim državljanom izdajo ali podaljšajo osebno izkaznico ali potni list, v katerem je predvsem navedeno državljanstvo imetnika dokumenta.

Potni list mora veljati vsaj za vse pogodbenice in za države, ki jih mora imetnik prečkati, ko potuje med pogodbenicami. Če je potni list edini dokument, s katerim lahko imetnik zakonito zapusti državo, mora biti izdan za obdobje najmanj petih let.

Člen 2

Prebivanje in gospodarska dejavnost

1. Brez poseganja v določbe o prehodnem obdobju iz člena 10 tega sporazuma in poglavja VII te priloge, imajo državljeni pogodbenice pravico, da prebivajo in opravljajo gospodarsko dejavnost na ozemlju druge pogodbenice v skladu s postopki iz poglavij II do IV. Ta pravica se izkazuje z izdajo dovoljenja za prebivanje oziroma, v primeru oseb iz obmejnih območij, z izdajo posebnega dovoljenja.

Državljeni pogodbenice imajo tudi pravico, da obiščejo drugo pogodbenico ali da tam ostanejo po obdobju zaposlitve, ki je bilo krajše od enega leta, z namenom, da poiščejo zaposlitev in tam prebivajo primerno dolgo (do šest mesecev), s čimer se jim omogoči, da raziščejo možnosti zaposlitve, ki ustrezajo njihovim poklicnim kvalifikacijam in, če je potrebno, naredijo ustrezne korake za svojo zaposlitev. Iskalci zaposlitve imajo na ozemlju zadevne pogodbenice pravico do enake pomoči, kot jo zavodi za zaposlovanje v tej državi nudijo svojim državljanom. V času trajanja takšnega prebivanja so lahko izključeni iz sistemov socialne varnosti.

2. Državljeni pogodbenic, ki ne opravljajo gospodarske dejavnosti v državi gostiteljici in nimajo pravice do prebivanja v skladu z drugimi določbami tega sporazuma, imajo pravico do prebivanja, če izpolnijo predpogoje iz poglavja V. Ta pravica se izkazuje z izdajo dovoljenja za prebivanje.

3. Dovoljenje za prebivanje ali posebno dovoljenje se državljanom pogodbenic izda in podaljšuje brezplačno ali na podlagi plačila zneska, ki ne presega pristojbin oziroma taks, ki jih za izdajo osebne izkaznice plačajo državljeni te pogodbenice. Pogodbenice sprejmejo vse potrebne ukrepe, da čimbolj poenostavijo formalnosti in postopke za pridobitev teh dokumentov.

4. Pogodbenice lahko od državljanov drugih pogodbenic zahtevajo, da prijavijo svojo prisotnost na njihovem ozemlju.

Člen 3

Družinski člani

1. Oseba, ki ima pravico do prebivanja in državljanstvo pogodbenice, ima pravico, da se ji pridružijo tudi družinski člani. Zaposlena oseba mora razpolagati z bivališčem za svojo družino, ki se šteje kot normalno standardno bivališče za domače zaposlene osebe v regiji, v kateri je zaposlena, vendar pa ta določba ne sme biti podlaga za diskriminacijo med domačimi zaposlenimi osebami in zaposlenimi osebami iz druge pogodbenice.

2. Za družinske člane se, ne glede na njihovo državljanstvo, štejejo naslednje osebe:

(a) zakonec in potomci, ki so mlajši od 21 let ali so vzdrževani;

(b) predniki in predniki zakonca, ki so vzdrževani;

(c) v primeru študenta, študentov zakonec in vzdrževani otroci.

Pogodbenice olajšajo sprejem vsakega družinskega člana, ki ga ne zajemajo določbe točk (a), (b) in (c) tega odstavka, če je ta družinski član vzdrževan ali če v državi, iz katere je prišel, živi v gospodinjstvu državljana pogodbenice.

3. Pri izdaji dovoljenja za prebivanje družinskim članom državljana pogodbenice smejo pogodbenice zahtevati zgolj spodaj naštetе dokumente:

- (a) dokument, na podlagi katerega so vstopili na ozemlje;
 - (b) dokument, ki ga izdajo pristojne oblasti države izvora ali države, iz katere je družinski član prišel, ki dokazuje njihovo sorodstvo;
 - (c) za vzdrževane družinske člane, dokument, ki ga izda pristojni organ države izvora ali države, iz katere so prišli, ki potrjuje, da so družinski člani vzdrževanci osebe iz odstavka 1 ali da v navedeni državi živijo v njegovem gospodinjstvu.
4. Obdobje veljavnosti dovoljenja za prebivanje, izdanega družinskemu članu, je enako obdobju veljavnosti dovoljenja, izdanega osebi, ki ga vzdržuje.
5. Zakonec in vzdrževani otroci ali otroci, mlajši od 21 let, osebe, ki ima pravico prebivanja, imajo pravico do opravljanja gospodarske dejavnosti ne glede na njihovo državljanstvo.
6. Otroci državljana pogodbenice imajo dostop do splošnega izobraževanja, vajeništva in poklicnega usposabljanja pod enakimi pogoji kot državljani države gostiteljice, če ti otroci živijo na njenem ozemlju, in sicer ne glede na to, ali državljan pogodbenice opravlja oziroma je opravljal gospodarsko dejavnost na ozemlju druge pogodbenice ali ne.

Pogodbenice spodbujajo pobude, ki tem otrokom omogočajo najboljše pogoje za udeležbo v zgoraj navedenih izobraževalnih programih.

Člen 4

Pravica ostati na ozemlju

1. Državljan pogodbenice in člani njihovih družin imajo pravico, da po zaključku gospodarske dejavnosti ostanejo na ozemlju druge pogodbenice.
2. V skladu s členom 16 Sporazuma se pri tem sklicuje na Uredbo (EGS) št. 1251/70 (UL L 142, 30.6.1970, str. 24) ⁽¹⁾ in Direktivo 75/34/EGS (UL L 14, 20.1.1975, str. 10) ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Kakor velja na dan podpisa Sporazuma.

Člen 5

Javni red

1. Pravice, dodeljene v skladu z določbami tega sporazuma, se lahko omejijo samo z ukrepi, ki so upravičeni na podlagi javnega reda, javne varnosti ali javnega zdravja.

2. V skladu s členom 16 Sporazuma se pri tem sklicuje na direktive 64/221/EGS (UL 56, 4.4.1964, str. 850) ⁽¹⁾, 72/194/EGS (UL L 121, 26.5.1972, str. 32) ⁽¹⁾ in 75/35/EGS (UL L 14, 20.1.1975, str. 14) ⁽¹⁾.

II. ZAPOSLENE OSEBE

Člen 6

Pravila o prebivališču

1. Zaposlena oseba z državljanstvom pogodbenice (v nadaljnjem besedilu „zaposlena oseba“), ki jo delodajalec v državi gostiteljici zaposli za eno leto ali več, pridobi dovoljenje za prebivanje z veljavnostjo najmanj petih let od datuma izdaje. To dovoljenje se avtomatično podaljša za vsaj pet let. Pri prvem podaljšanju se lahko njegova veljavnost omeji, vendar ne na manj kot leto dni, če je bil njegov imetnik neprostoovoljno brezposeln več kot 12 zaporednih mesecev.

2. Zaposlena oseba, ki jo delodajalec v državi gostiteljici zaposli za več kot tri mesece, a manj kot eno leto, pridobi dovoljenje za prebivanje, ki velja za čas trajanja njene pogodbe o zaposlitvi.

Zaposlena oseba, ki je zaposlena za obdobje do treh mesecev, ne potrebuje dovoljenja za prebivanje.

3. Pogodbenice pri izdaji dovoljenj za prebivanje od zaposlene osebe ne smejo zahtevati drugih dokumentov kot:

- (a) dokument, s katerim je vstopila na njihovo ozemlje;
 - (b) pogodbeno izjavo delodajalca ali pisno dokazilo o zaposlitvi.
4. Dovoljenje za prebivanje velja na celotnem ozemlju države, ki ga je izdala.

5. Prekinitev prebivanja, krajše od šestih zaporednih mesecev, in odsotnost zaradi izpolnjevanja obveznosti služenja vojaškega roka ne vplivajo na veljavnost dovoljenja za prebivanje.

6. Veljavno dovoljenje za prebivanje se zaposleni osebi ne sme odvzeti zgolj iz razloga, ker je zaradi nesreče ali bolezni postala začasno nezmožna za delo ali ker je neprostovoljno brezposelna in je zato prenehala delati, kar potrdi pristojni urad za zaposlovanje.

7. Nedokončanje formalnosti za pridobitev dovoljenja za prebivanje prosilcu ne preprečuje, da nastopi delo v skladu s sklenjeno pogodbo.

Člen 7

Zaposleni obmejni delavci

1. Zaposleni obmejni delavec je državljan pogodbenice s prebivališčem na ozemlju pogodbenice, ki opravlja dejavnost kot zaposlena oseba na ozemlju druge pogodbenice in se praviloma vsak dan ali vsaj enkrat na teden vrača v kraj prebivališča.

2. Obmejni delavci ne potrebujejo dovoljenja za prebivanje.

Pristojni organi države, v kateri je zaposlen, lahko obmejnemu delavcu kljub temu izdajo posebno dovoljenje z veljavnostjo najmanj petih let ali tako dolgo, kot traja njegova zaposlitev, če je ta daljša od treh mesecev in krajša od enega leta. Podaljša se vsaj za pet let, če obmejni delavec predloži dokazilo, da dejansko opravlja gospodarsko dejavnost.

3. Posebna dovoljenja veljajo na celotnem ozemlju države, ki jih je izdala.

Člen 8

Poklicna in geografska mobilnost

1. Zaposlene osebe imajo pravico do poklicne in geografske mobilnosti po vsem ozemlju države gostiteljice.

2. Poklicna mobilnost vključuje menjavo delodajalcev, zaposlitve ali poklica in spreminjanje statusa iz zaposlene v samozaposleno osebo. Geografska mobilnost vključuje menjavo kraja dela in prebivališča.

Člen 9

Enaka obravnava

1. Zaposlena oseba z državljanstvom pogodbenice v zvezi z zaposlitvenimi in delovnimi pogoji, predvsem glede plače, odpusta ali glede vrnitve na delovno mesto ali ponovne zaposlitve, če bi postala brezposelna, na ozemlju druge pogodbenice zaradi svojega državljanstva ne sme biti obravnavana drugače kot domače zaposlene osebe.

2. Zaposlena oseba in njeni družinski člani iz člena 3 te priloge uživajo enake davčne in socialne ugodnosti kot domače zaposlene osebe in njihovi družinski člani.

3. Prav tako ima na enaki podlagi in pod enakimi pogoji kot domače zaposlene osebe pravico do usposabljanja v poklicnih šolah ter centrih za prekvalifikacijo in poklicno rehabilitacijo.

4. Vsaka klavzula kolektivnega ali individualnega sporazuma ali katerega koli drugega kolektivnega dogovora glede dostopa do zaposlitve, glede zaposlitve, plače in drugih pogojev zaposlitve in odpovedi je avtomatično nična, če predvideva ali dovoljuje diskriminatorne pogoje za tuje zaposlene osebe, ki so državljani pogodbenic.

5. Zaposlena oseba z državljanstvom pogodbenice, ki je zaposlena na ozemlju druge pogodbenice, je deležna enakega obravnavanja glede članstva v sindikalnih organizacijah in uveljavljanja sindikalnih pravic, vključno s pravico do glasovanja in pravico, da je izvoljena v izvršne in vodstvene položaje v sindikalni organizaciji; lahko pa ji je preprečen dostop do uprav organov javnega prava in do delovnih mest, ki jih ureja javno pravo. Poleg tega ima pravico biti izvoljena v organe, ki zastopajo delavce v podjetju.

Te določbe ne posegajo v zakone ali druge predpise države gostiteljice, ki zaposlenim iz drugih pogodbenic podeljujejo večje pravice.

6. Brez poseganja v določbe člena 26 te priloge ima zaposlena oseba z državljanstvom pogodbenice, ki je zaposlena na ozemlju druge pogodbenice, pri reševanju stanovanjskega problema vse pravice in ugodnosti, ki jih uživajo domače zaposlene osebe, vključno z lastništvom stanovanja, ki ga potrebuje.

Takšen delavec ima enake pravice kot državljani, da se prijavi na sezname prosilcev stanovanj v regiji, kjer je zaposlen, če takšni sezname obstajajo; pri tem uživa ugodnosti in prednosti, ki iz tega izhajajo.

Če je njegova družina ostala v državi, iz katere je prišel, se za ta namen šteje, kot da prebiva v navedeni regiji, če se v zvezi z domačimi delavci uporablja podobna domneva.

Člen 10

Zaposlitev v javnih službah

Državljanu pogodbenice, ki dela kot zaposlena oseba, se lahko zavrne pravica do zaposlitve v javni službi, ki zajema izvajanje javnih pooblastil in katere namen je varovati splošne interese državnih ali drugih javnih organov.

Člen 11

Sodelovanje med uradi za zaposlovanje

Pogodbenice sodelujejo v mreži evropskih služb za zaposlovanje (EURES), zlasti pri vzpostavljanju stikov, usklajevanju prostih delovnih mest in prošenj za zaposlitev ter izmenjavi informacij o položaju na trgu delovne sile ter življenjskih in delovnih pogojih.

III. SAMOZAPOSELENE OSEBE

Člen 12

Pravila o prebivališču

1. Državljanu pogodbenice, ki se želi registrirati za opravljanje samostojne dejavnosti na ozemlju druge pogodbenice (v nadaljnjem besedilu „samozaposlena oseba“), se podeli dovoljenje za prebivanje z veljavnostjo najmanj pet let od datuma izdaje, če pristojnim nacionalnim organom predloži dokaz, da je registriran ali da se želi registrirati.

2. Dovoljenje za prebivanje se avtomatično podaljša za najmanj pet let, če samozaposlena oseba pristojnim nacionalnim organom predloži dokazilo, da opravlja samostojno gospodarsko dejavnost.

3. Pogodbenice pri izdaji dovoljenj za prebivanje od samozaposlenih oseb ne smejo zahtevati drugih dokumentov kot:

(a) dokument, s katerim so vstopile na njihovo ozemlje;

(b) dokazilo iz odstavkov 1 in 2.

4. Dovoljenje za prebivanje velja na celotnem ozemlju države, ki ga je izdala.

5. Prekinitve prebivanja, krajše od šestih zaporednih mesecev, in odsotnost zaradi izpolnjevanja obveznosti služenja vojaškega roka ne vplivajo na veljavnost dovoljenja za prebivanje.

6. Veljavna dovoljenja za prebivanje se osebam iz odstavka 1 ne smejo odvzeti zgolj iz razloga, ker so zaradi začasne nezmožnosti za delo, ki je posledica nesreče ali bolezni, prenehale delati.

Člen 13

Obmejni samozaposleni delavci

1. Obmejni samozaposleni delavec je državljan pogodbenice s prebivališčem na ozemlju pogodbenice, ki opravlja samostojno dejavnost na ozemlju druge pogodbenice in se praviloma vsak dan ali vsaj enkrat na teden vrača v kraj prebivališča.

2. Obmejni samozaposleni delavci ne potrebujejo dovoljenja za prebivanje.

Ustrezni organi zadevne države lahko obmejnemu samozaposlenemu delavcu kljub temu izdajo posebno dovoljenje z veljavnostjo najmanj petih let, če pristojnim nacionalnim organom predloži dokazilo, da opravlja ali želi opravljati samostojno dejavnost. Dovoljenje se podaljša za najmanj pet let, če obmejni delavec predloži dokazilo, da opravlja samostojno dejavnost.

3. Posebna dovoljenja veljajo na celotnem ozemlju države, ki jih je izdala.

Člen 14

Poklicna in geografska mobilnost

1. Samozaposlene osebe imajo pravico do poklicne in geografske mobilnosti po vsem ozemlju države gostiteljice.

2. Poklicna mobilnost vključuje menjavo poklica in spreminjanje statusa iz samozaposlene osebe v zaposleno osebo. Geografska mobilnost vključuje menjavo kraja dela in prebivališča.

Člen 15

Enaka obravnava

1. Glede dostopa do samostojne dejavnosti in njenega opravljanja se samozaposlena oseba v državi gostiteljici obravnava enako ugodno kot državljani države gostiteljice.

2. Določbe člena 9 te priloge se smiselno uporabljajo za samozaposlene osebe iz tega poglavja.

Člen 16

Izvrševanje javnih pooblastil

Samozaposleni osebi se lahko zavrne pravica do opravljanja dejavnosti, ki zajema, četudi samo občasno, izvrševanje javnih pooblastil.

IV. OPRAVLJANJE STORITEV

Člen 17

Osebe, ki opravljajo storitve

V zvezi z opravljanjem storitev so v skladu s členom 5 tega sporazuma prepovedane:

(a) kakršne koli omejitve čezmejnega opravljanja storitev na ozemlju pogodbenice, ki ne presega 90 dni dejanskega dela v posameznem koledarskem letu;

(b) kakršne koli omejitve pravice do vstopa in prebivanja v primerih, ki jih zajema člen 5(2) tega sporazuma za:

- (i) osebe, ki opravljajo storitve in so državljani držav članic Evropske skupnosti ali Švice in imajo prebivališče na ozemlju pogodbenice, ki ni država osebe, ki je prejemnica storitev;
- (ii) zaposlene osebe, ki opravljajo storitve, in sicer ne glede na njihovo državljanstvo, in ki so vključene v redni trg delovne sile pogodbenice in napotene za opravljanje storitve na ozemlje druge pogodbenice brez poseganja v člen 1.

Člen 18

Določbe člena 17 te priloge se uporabljajo za podjetja, ustanovljena v skladu s pravom države članice Evropske skupnosti ali Švice, ki imajo svoj statutarni sedež, glavno upravo ali glavni kraj poslovanja na ozemlju pogodbenice.

Člen 19

Oseba, ki opravlja storitve in ima pravico do opravljanja storitev ali dovoljenje za to, lahko v skladu z določbami te priloge ter prilog II in III za namen opravljanja teh storitev začasno opravlja svojo dejavnost v državi oprave storitve pod enakimi pogoji, kot v tej državi veljajo za njene državljane.

Člen 20

1. Osebe iz člena 17(b) te priloge, ki imajo pravico do opravljanja storitev, ne potrebujejo dovoljenja za prebivanje za obdobja prebivanja, ki trajajo 90 dni ali manj. Takšno prebivanje se dovoli na podlagi dokumentov iz člena 1, s katerimi so vstopile v državo.

2. Osebam iz člena 17(b) te priloge, ki imajo pravico do opravljanja storitev ali dovoljenje za opravljanje storitev za obdobje, daljše od 90 dni, se izda dovoljenje za prebivanje, ki velja za čas trajanja opravljanja storitev in s katerim izkazujejo to pravico.

3. Pravica do prebivanja velja na celotnem ozemlju Švice ali zadevne države članice Evropske skupnosti.

4. Pogodbenice za namene izdajanja dovoljenj za prebivanje od oseb iz člena 17(b) te priloge ne smejo zahtevati drugih dokumentov kot:

(a) dokument, s katerim so vstopile na ozemlje;

(b) dokazilo, da opravljajo ali želijo opravljati storitev.

Člen 21

1. Skupno trajanje opravljanja storitev po členu 17(a) te priloge, ne glede na to, ali gre za neprekinjeno obdobje ali več zaporednih obdobj opravljanja storitev, ne sme presegati 90 dni dejanskega dela v vsakem koledarskem letu.

2. Določbe odstavka 1 ne posegajo v izvajanje zakonskih obveznosti, ki izhajajo iz garancije, dane prejemniku storitev, s strani osebe, ki je storitev opravila, ali v primeru višje sile.

Člen 22

1. Določbe členov 17 in 19 te priloge se ne uporabljajo za dejavnosti, ki zajemajo, četudi samo občasno, izvrševanje javnih pooblastil v zadevni pogodbenici.

2. Določbe členov 17 in 19 te priloge ter ukrepi, sprejeti na njihovi podlagi, ne preprečujejo uporabe zakonov in drugih predpisov, ki določajo delovne in zaposlitvene pogoje za zaposlene osebe, napotene za namene opravljanja storitve. V skladu s členom 16 tega sporazuma se pri tem sklicuje na Direktivo 96/71/ES z dne 16. decembra 1996 o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev (UL L 18, 21.1.1997, str. 1) ⁽¹⁾.

3. Določbe členov 17(a) in 19 te priloge ne posegajo v uporabo zakonov in drugih predpisov, ki v trenutku začetka veljavnosti tega sporazuma veljajo v vseh pogodbenicah za:

(i) dejavnosti agencij za posredovanje začasnih zaposlitev;

(ii) finančne storitve, za opravljanje katerih je treba na ozemlju pogodbenice pridobiti predhodno dovoljenje, ponudnik pa je pod bonitetnim nadzorom organov navedene pogodbenice.

4. Določbe členov 17(a) in 19 te priloge ne posegajo v uporabo ustreznih zakonov in drugih predpisov pogodbenic v zvezi z opravljanjem storitev, ki zajemajo 90 dni dejanskega dela ali manj, ki je nujno potrebno v javnem interesu.

⁽¹⁾ Kakor velja na dan podpisa Sporazuma.

Člen 23

Prejemniki storitev

1. Prejemnik storitev v smislu člena 5(3) tega sporazuma za prebivanje, ki traja tri mesece ali manj, ne potrebuje dovoljenja za prebivanje. Za obdobje, daljše od treh mesecev, se prejemniku storitev izda dovoljenje za prebivanje za čas trajanja storitve. V času trajanja prebivanja je lahko izključen iz sistemov socialne varnosti.

2. Dovoljenje za prebivanje velja na celotnem ozemlju države, ki ga je izdala.

V. OSEBE, KI NE OPRAVLJAJO GOSPODARSKE DEJAVNOSTI

Člen 24

Pravila o prebivališču

1. Osebi z državljanstvom pogodbenice, ki ne opravlja gospodarske dejavnosti v državi, kjer prebiva, in nima pravice do prebivanja v skladu z drugimi določbami tega sporazuma, se podeli dovoljenje za prebivanje z veljavnostjo najmanj pet let, če pristojnim nacionalnim organom dokaže, da ima zase in za svoje družinske člane:

(a) dovolj finančnih sredstev, da jim v času bivanja v državi ni treba zaprositi za dajatve iz naslova socialne pomoči;

(b) kritje zdravstvenega zavarovanja za vse rizike⁽¹⁾.

Pogodbenice lahko, če menijo, da je to potrebno, zahtevajo obveznost potrditev dovoljenja za prebivanje po prvih dveh letih prebivanja.

2. Finančna sredstva se štejejo za zadostna, če presegajo znesek, pod katerim lahko državljani, ob upoštevanju njihovega osebne položaja ali, kjer je primerno, položaja njihove družine, zahtevajo dajatve iz naslova socialne pomoči. Če tega pogoja ni mogoče uporabiti, se prosilčeva finančna sredstva štejejo za zadostna, če presegajo minimalno pokojnino iz sistema socialne varnosti, ki jo izplačuje država gostiteljica.

3. Osebe, ki so bile na ozemlju pogodbenice zaposlene manj kot leto dni, lahko tam prebivajo pod pogojem, da izpolnjujejo pogoje iz odstavka 1 tega člena. Nadomestila za primer brezposelnosti, do katerih so upravičene v skladu z nacionalnim pravom, ki se po potrebi bere skupaj z določbami Priloge II, se štejejo za finančna sredstva v smislu odstavkov 1(a) in 2 tega člena.

⁽¹⁾ V Švici mora zdravstveno zavarovanje za osebe, ki si Švice ne izberejo za stalno prebivališče, vključevati nezgodno zavarovanje in zavarovanje za primer materinstva.

4. Študentu, ki nima pravice do prebivanja na ozemlju druge pogodbenice na podlagi nobene druge določbe tega sporazuma, se izda dovoljenje za prebivanje za čas trajanja usposabljanja oziroma za eno leto, če usposabljanje traja več kot eno leto, če zadevnim nacionalnim organom dokaže z izjavo ali na kateri koli drug, temu enakovreden način, da ima dovolj finančnih sredstev, da on, njegov zakonec in vzdrževani otroci v času bivanja v državi gostiteljici od nje ne bodo zahtevali nobenih sredstev socialne varnosti, ter pod pogojem, da je v odobreni ustanovi prijavljen za poklicno usposabljanje, kar bo njegova glavna dejavnost, in da ima kritje zdravstvenega zavarovanja za vse rizike. Ta sporazum ne ureja dostopa do poklicnega usposabljanja ali pomoči za preživljanje, ki se dodeli študentom iz tega člena.

5. Dovoljenje za prebivanje se avtomatično podaljša za najmanj pet let, če so pogoji za upravičenost do njega še vedno izpolnjeni. Dovoljenja za prebivanje za študente se podaljšujejo letno za čas preostalega usposabljanja.

6. Prekinitve prebivanja, krajše od šestih zaporednih mesecev, in odsotnost zaradi izpolnjevanja obveznosti služenja vojaškega roka ne vplivajo na veljavnost dovoljenja za prebivanje.

7. Dovoljenje za prebivanje velja na celotnem ozemlju države, ki ga je izdala.

8. Pravica do prebivanja obstaja, dokler upravičenci do te pravice izpolnjujejo pogoje iz odstavka 1.

VI. NAKUP NEPREMIČNIN

Člen 25

1. Državljan pogodbenice s pravico do prebivanja in glavnim prebivališčem v državi gostiteljici ima pri nakupu nepremičnin enake pravice kot domači državljan. V skladu z ustreznimi nacionalnimi predpisi si lahko kadar koli ustvari glavno prebivališče v državi gostiteljici, ne glede na čas trajanja njegove zaposlitve. Če zapusti državo gostiteljico, mu zaradi tega takšnega nepremičnega premoženja ni treba prodati.

2. Državljan pogodbenice s pravico do prebivanja, vendar brez glavnega prebivališča v državi gostiteljici, ima pri nakupu nepremičnin, ki jih potrebuje za opravljanje svoje gospodarske dejavnosti, enake pravice kot domači državljan. Če zapusti državo gostiteljico, mu zaradi tega takšnega nepremičnega premoženja ni treba prodati. Lahko se mu tudi dovoli nakup sekundarnega prebivališča ali počitniškega bivališča. Ta sporazum ne vpliva na pravila, ki se v državi gostiteljici uporabljajo za čiste kapitalske naložbe ali poslovanje z nezazidanimi zemljišči in stanovanji.

3. Obmejni delavec ima pri nakupu nepremičnin za opravljanje svoje gospodarske dejavnosti in sekundarnih prebivališč enake pravice kot domači državljan. Če zapusti državo gostiteljico, mu zaradi tega takšnega nepremičnega premoženja ni treba prodati. Lahko se mu tudi dovoli nakup počitniškega bivališča. Ta sporazum ne vpliva na pravila, ki se v državi gostiteljici uporabljajo za čiste kapitalske naložbe ali poslovanje z nezazidanimi zemljišči in stanovanji.

VII. PREHODNE DOLOČBE IN RAZVOJ SPORAZUMA

Člen 26

Splošne določbe

1. Če se uporabljajo količinske omejitve iz člena 10 tega sporazuma, določbe iz tega poglavja dopolnjujejo ali nadomeščajo druge določbe te priloge.

2. Če se uporabljajo količinske omejitve iz člena 10 tega sporazuma, je opravljanje gospodarske dejavnosti pogojeno z izdajo dovoljenja za prebivanje in/ali delo.

Člen 27

Pravila o prebivališču zaposlenih oseb

1. Dovoljenje za prebivanje zaposlene osebe, ki ima pogodbo o zaposlitvi za manj kot leto dni, se podaljša do največ 12 mesecev, če zaposlena oseba pristojnim nacionalnim organom predloži dokaz, da je zmožna opravljati gospodarsko dejavnost. Novo dovoljenje za prebivanje se izda, če zaposlena oseba predloži dokaz, da je zmožna opravljati gospodarsko dejavnost in da niso bile dosežene količinske omejitve iz člena 10 tega sporazuma. Zaposleni osebi v skladu s členom 24 te priloge v času med dvema pogodbama o zaposlitvi ni treba zapustiti države.

2. Pogodbenica lahko v obdobju iz člena 10(2) tega sporazuma pred izdajo prvega dovoljenja za prebivanje zahteva predložitev pisne pogodbe ali osnutka pogodbe.

3. (a) Osebe, ki so v preteklosti že bile začasno zaposlene v državi gostiteljici za najmanj 30 mesecev, imajo avtomatično pravico, da sprejmejo zaposlitev za neomejeno obdobje⁽¹⁾. Ta pravica se jim ne sme odreči zaradi izčrpanja števila zagotovljenih dovoljenj za prebivanje.

⁽¹⁾ Za te osebe ne velja prednost, ki je dana delavcem, vključenim v redni trg delovne sile, ali spremljanje skladnosti s plačnimi in zaposlitvenimi pogoji v posameznem sektorju ali kraju.

(b) Osebe, ki so v preteklosti opravljale sezonska dela v državi gostiteljici v skupnem trajanju najmanj 50 mesecev v zadnjih 15 letih in v skladu z določbami pododstavka (a) ne izpolnjujejo pogojev za upravičenost do dovoljenja za prebivanje, imajo avtomatično pravico, da sprejmejo zaposlitev za neomejeno obdobje.

Člen 28

Zaposleni obmejni delavci

1. Zaposleni obmejni delavec je državljan pogodbenice z normalnim prebivališčem na obmejnih območjih Švice ali sosednjih držav, ki opravlja dejavnost kot zaposlena oseba na obmejnih območjih druge pogodbenice in se praviloma vsak dan ali vsaj enkrat na teden vrača v kraj glavnega prebivališča. Za namene tega sporazuma so obmejna območja tista območja, ki so opredeljena v sporazumih o gibanju na obmejnih območjih, sklenjenih med Švico in njenimi sosedami.

2. Posebno dovoljenje velja na celotnem obmejnem območju države, ki ga je izdala.

Člen 29

Pravica zaposlenih oseb do vrnitve

1. Zaposlena oseba, ki ima na dan začetka veljavnosti tega sporazuma dovoljenje za prebivanje, veljavno najmanj leto dni, in nato zapusti državo gostiteljico, ima pravico do prednostnega dostopa do kvote za novo dovoljenje za prebivanje v šestih letih od datuma odhoda, če dokaže, da je zmožna opravljati gospodarsko dejavnost.

2. Obmejni delavec ima pravico do novega posebnega dovoljenja v šestih letih od izteka svoje prejšnje zaposlitve, ki je neprekinjeno trajala več kot tri leta, pri čemer se preverijo njegova plača in delovni pogoji, če je zaposlen v obdobju dveh let po začetku veljavnosti Sporazuma in če pristojnim nacionalnim organom dokaže, da je zmožen opravljati gospodarsko dejavnost.

3. Mladi, ki so zapustili ozemlje pogodbenice, potem kot so tam prebivali najmanj pet let pred svojim 21. letom, imajo štiri leta pravico, da se vrnejo v navedeno državo in opravljajo gospodarsko dejavnost.

Člen 30

Poklicna in geografska mobilnost zaposlenih oseb

1. Zaposlena oseba z dovoljenjem za prebivanje z veljavnostjo manj kot leto dni ima dvanajst mesecev od začetka svoje zaposlitve pravico do poklicne in geografske mobilnosti. V skladu z določbami člena 10 tega sporazuma ima tudi pravico do spremembe statusa iz zaposlene v samozaposleno osebo.

2. Posebna dovoljenja, izdana zaposlenim obmejnimi delavcem, tem delavcem podeljujejo pravico do poklicne in geografske mobilnosti na vseh obmejnih območjih Švice ali njenih sosednjih držav.

Člen 31

Pravila o prebivališču samozaposlenih oseb

Državljanu pogodbenice, ki se želi registrirati na ozemlju druge pogodbenice za namen opravljanja samostojne dejavnosti (v nadaljnjem besedilu „samozaposleni delavec“), se izda dovoljenje za prebivanje z veljavnostjo šestih mesecev. Če pristojnim nacionalnim organom pred iztekom teh šestih mesecev dokaže, da opravlja samostojno dejavnost, pridobi dovoljenje za prebivanje z veljavnostjo najmanj petih let. Po potrebi se lahko šestmesečno obdobje podaljša za največ dva meseca, če obstaja dejanska verjetnost, da bo predložil takšen dokaz.

Člen 32

Samozaposleni obmejni delavci

1. Samozaposleni obmejni delavec je državljan pogodbenice z rednim prebivališčem na obmejnih območjih Švice ali katere od sosednjih držav, ki opravlja samostojno dejavnost na obmejnih območjih druge pogodbenice in se praviloma vsak dan ali vsaj enkrat na teden vrača v kraj glavnega prebivališča. Za namene tega sporazuma so obmejna območja tista območja, ki so opredeljena v sporazumih o gibanju na obmejnih območjih, sklenjenih med Švico in njenimi sosedi.

2. Državljan pogodbenice, ki želi kot obmejni delavec opravljati samostojno dejavnost na obmejnih območjih Švice ali katere od njenih sosednjih držav, dobi vnaprej začasno dovoljenje z veljavnostjo šestih mesecev. Če pristojnim nacionalnim organom pred iztekom teh šestih mesecev dokaže, da opravlja samostojno dejavnost, pridobi posebno dovoljenje z veljavnostjo najmanj petih let. Po potrebi se lahko šestmesečno

obdobje podaljša za največ dva meseca, če obstaja dejanska verjetnost, da bo predložil takšen dokaz.

3. Posebna dovoljenja veljajo na celotnem obmejnem območju države, ki jih je izdala.

Člen 33

Pravica samozaposlenih oseb do vrnitve

1. Samozaposlena oseba, ki je imela dovoljenje za prebivanje, veljavno najmanj pet let, in je zapustila državo gostiteljico, ima pravico do novega dovoljenja v šestih letih od datuma odhoda, če je v državi gostiteljici že prej neprekinjeno delala tri leta in pristojnim nacionalnim organom dokaže, da je zmožna opravljati gospodarsko dejavnost.

2. Samozaposleni obmejni delavec ima pravico do novega posebnega dovoljenja v šestih letih od izteka prejšnje dejavnosti, ki jo je opravljal neprekinjeno štiri leta, če pristojnim nacionalnim organom dokaže, da je zmožen opravljati gospodarsko dejavnost.

3. Mladi, ki so zapustili ozemlje pogodbenice, potem kot so tam prebivali najmanj pet let pred svojim 21. letom, imajo štiri leta pravico, da se vrnejo v to državo in opravljajo gospodarsko dejavnost.

Člen 34

Poklicna in geografska mobilnost samozaposlenih oseb

Posebna dovoljenja, izdana samozaposlenim obmejnimi delavcem, jim dajejo pravico do poklicne in geografske mobilnosti na vseh obmejnih območjih Švice ali njenih sosednjih držav. Vnaprej izdana začasna šestmesečna dovoljenja za prebivanje (za obmejne delavce posebna dovoljenja) jim dajejo pravico samo do geografske mobilnosti.

PROTOKOL O SEKUNDARNIH PREBIVALIŠČIH NA DANSKEM

Pogodbenice soglašajo, da se Protokol 1 k Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti o pridobitvi nepremičnin na Danskem uporablja tudi za ta sporazum glede pridobivanja sekundarnih prebivališč na Danskem s strani švicarskih državljanov.

PROTOKOL O ALANDSKIH OTOKIH

Pogodbenice soglašajo, da se Protokol 2 k Aktu o pristopu Finske k Evropski uniji o Alandskih otokih uporablja tudi za ta sporazum.

SKLEPNA LISTINA

Pooblaščenci

KRALJEVINE BELGIJE,

KRALJEVINE DANSKE,

ZVEZNE REPUBLIKE NEMČIJE,

HELENSKE REPUBLIKE,

KRALJEVINE ŠPANIJE,

FRANCOSKE REPUBLIKE,

IRSKE,

ITALIJANSKE REPUBLIKE,

VELIKEGA VOJVODSTVA LUKSEMBURG,

KRALJEVINE NIZOZEMSKO,

REPUBLIKE AVSTRIJE,

PORTUGALSKE REPUBLIKE,

REPUBLIKE FINSKE,

KRALJEVINE ŠVEDSKE,

ZDRUŽENEGA KRALJESTVA VELIKE BRITANIJE IN SEVERNE IRSKE

in

EVROPSKE SKUPNOSTI

na eni strani

ter

ŠVICARSKE KONFEDERACIJE

na drugi,

ki so se sestali 21. junija 1999 v Luxembourg, da bi podpisali Sporazum med Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na eni strani in Švicarsko konfederacijo na drugi o prostem pretoku oseb, so sprejeli skupne izjave, ki so navedene spodaj in priložene tej sklepni listini:

- Skupna izjava o splošni liberalizaciji opravljanja storitev,
- Skupna izjava o pokojninah nekdanjih uslužbencev institucij Evropskih skupnosti, ki prebivajo v Švici,
- Skupna izjava o uporabi Sporazuma,
- Skupna izjava o nadaljnjih pogajanjih.

Seznani so se tudi z naslednjimi izjavami, ki so kot priloga dodane tej sklepni listini:

- Izjava Švice o podaljšanju Sporazuma,
- Izjava Švice o migracijski in azilni politiki,
- Izjava Švice o priznavanju diplom arhitektov,
- Izjava Evropske skupnosti in njenih držav članic o členih 1 in 17 Priloge I,
- Izjava o švicarski udeležbi v odborih.

V Luxembourg, enaindvajsetega junija tisoč devetsto devetindevetdeset.

SKUPNA IZJAVA**o splošni liberalizaciji opravljanja storitev**

Pogodbenice se obvezujejo, da bodo takoj, ko bo mogoče, začele pogajanja o splošni liberalizaciji opravljanja storitev na podlagi pravnega reda Skupnosti.

SKUPNA IZJAVA**o pokojninah nekdanjih uslužbencev institucij Evropskih skupnosti, ki prebivajo v Švici**

Komisija Evropskih skupnosti in Švica se obvezujeta, da bosta poiskali ustrezno rešitev za problem dvojne obdavčitve pokojnin nekdanjih uslužbencev institucij Evropskih skupnosti, ki prebivajo v Švici.

SKUPNA IZJAVA**o uporabi Sporazuma**

Pogodbenice bodo sprejele vse potrebne ukrepe, da bodo za državljane druge pogodbenice v skladu s Sporazumom, ki so ga sklenile med seboj, uporabljale pravni red Skupnosti.

SKUPNA IZJAVA**o nadaljnjih pogajanjih**

Evropska skupnost in Švicarska konfederacija izjavljata, da imata namen začeti pogajanja za sklenitev sporazumov na področjih, ki so v skupnem interesu, kot so posodobitev Protokola 2 k Sporazumu o prosti trgovini iz leta 1972 in švicarsko sodelovanje v določenih programih Skupnosti s področja usposabljanja, mladine, medijev, statistike in okolja. Po zaključku teh dvostranskih pogajanj je treba hitro začeti s pripravljalnimi deli za omenjena pogajanja.

IZJAVA ŠVICE
o podaljšanju Sporazuma

Švica izjavlja, da bo tekom sedmega leta uporabe Sporazuma na podlagi veljavnih notranjih postopkov sprejela odločitev o njegovem podaljšanju.

IZJAVA ŠVICE
o migracijski in azilni politiki

Švica ponovno potrjuje svojo željo po okrepitvi sodelovanja z EU in njenimi državami članicami na področju migracijske in azilne politike. Švica je v ta namen pripravljena sodelovati v sistemu EU za koordinacijo prošenj za azil in predlaga začetek pogajanj za sklenitev konvencije, ki bo vzporedna Dublinski konvenciji (Konvencija o določitvi države, odgovorne za obravnavanje prošenj za azil, vloženih v eni od držav članic Evropskih skupnosti, ki je bila podpisana v Dublinu 15. junija 1990).

IZJAVA ŠVICE
o priznavanju diplom arhitektov

Švica bo Skupnemu odboru iz Sporazuma o prostem pretoku oseb, takoj ko bo ustanovljen, predlagala, da se sprejme sklep, s katerim se diplome arhitektov, ki jih podeljujejo švicarske univerze uporabnih znanosti, uvrstijo v Prilogo III k Sporazumu o prostem pretoku oseb v skladu z določbami Direktive 85/384/EGS z dne 10. junija 1986.

IZJAVA EVROPSKE SKUPNOSTI IN NJENIH DRŽAV ČLANIC
o členih 1 in 17 Priloge I

Evropska skupnost in njene države članice izjavljajo, da člena 1 in 17 Priloge I k Sporazumu ne posegajo v pravni red Skupnosti v zvezi s pogoji za napotitev delavcev, ki so državljani tretje države, v okviru čezmejnega zagotavljanja storitev.

IZJAVA
o švicarski udeležbi v odborih

Svet se strinja, da se lahko švicarski predstavniki, kolikor jih obravnavane vsebine zadevajo, kot opazovalci udeležujejo sestankov naslednjih odborov in strokovnih delovnih skupin:

- odborov raziskovalnih programov, vključno z Odborom za znanstvene in tehnološke raziskave (CREST),
- upravne komisije za socialno varnost delavcev migrantov,
- koordinacijske skupine za medsebojno priznavanje visokošolskih diplom,
- svetovalnih odborov za zračne proge in uporabljanje pravil o konkurenci na področju zračnega prevoza.

Švicarski predstavniki niso prisotni pri glasovanju v teh odborih.

V primeru drugih odborov, ki se ukvarjajo s področji, zajetimi v teh sporazumih, na katerih je Švica sprejela pravni red Skupnosti ali temu enakovredne ukrepe, se Komisija posvetuje s švicarskimi strokovnjaki po postopku iz člena 100 Sporazuma EGP.
